

ЗАВДАННЯ

для студентів ІТФ 1 курсу з предмету «Ознайомчий курс органа»
за вибором студента

1. Німецька органна музика епохи романтизму

Основні причини інтересу композиторів – романтиків к органу. Орган – віртуозний концертний інструмент. Основні ознаки змінення музичного смаку в органному виконавстві та композиторській творчості.

Ф.Мендельсон – Бартольдї та його музичні коріння. Напрямок діяльності Мендельсона в Англії. Виконання творів Баха. Мендельсон – концертуючий органіст. Органні твори та умови їх виконання. Прелюдії і фуґи, органні сонати – перші зразки форми романтичної органної сонати. Використання хоральних тем в сонатах. Поліфонія в творчості Мендельсона. Питання складання регістровки в сонатах Мендельсона.

Роберт Шуман та його «органні» фуґи. Етюдї та ескїзи для педального фортепіано ор.56 та ор.58.

Йоганнес Брамс та риси історизму в його творчості. Орган та органна музика – як духовна суть німецької нації. Органна творчість Й.Брамса. Художні методи та жанри. Фактурні прийоми органних творів Брамса як свідoctво «збереження традицій». Двократне звернення Й.Брамса до органної творчості: у молоді роки (2 Прелюдії та фуґи, фуґа e-moll) та в останні роки життя (Хоральна прелюдія та фуґа, 11 хоральних обробок). Хоральні прелюдії та їх місце в творчості Й.Брамса. Наявність у цих творах рис раннього неокласицизму.

Й.Г.Райнбергер – біографія та роки навчання. Райнбергер – композитор та його органні твори. Органи Штайнмайера. Регістрові вимоги автора. Цикли мініатюр. Сонати Райнбергера. Роль поліфонічних форм у сонатах (фуґа, пасакалія).

Ф.Ліст – на його взаємини з органом. Внутрішні протиріччя Ліста відносно органа. Ліст – композитор-новатор та його вплив на органне виконавство. Учні Ф.Ліста. Два періода в творчості Ліста та їх характеристика. Органна творчість композитора. Крупні форми – Прелюдія та фуґа на тему ВАСН та фантазія та тему «Ad nos, ad salutarem undam». Хорал «Nun danket alle Gott», дрібні твори Ліста та перекладання. Учень Ліста – Юліус Ройбке та його соната для органа до мінор (на 94 псалом).

Творчість Макса Регера як зв'язок часів – перехід від епохи романтизму до сучасності. Шлях становлення композитора та його вчителі. Орган Регера та перші твори для органа (три п'єси ор.7, Сюїта мі мінор ор.16 «Пам'яті Йоганна Себастьяна Баха»). Поєднання у творах Регера гарячої імпровізаційної експресії

з холодним розрахунком видатного майстра-контрапунктиста. Елементи експресіонізму у стилі композитора. Надзвичайна насиченість фактури регерівських композицій, прихильність автора до хвилеподібної динаміки.

Карл Штраубе та його участь в творчому шляху М.Регера. Монументальні твори – дві сонати та фантазії на теми протестантських хоралів. Редакції та видання органних творів М.Регера. Питання виконання його творів.

Сонати та Фантазії для органа Г.Меркеля. Наявність у них певних рис академізму. Соната для двох органістів - унікальний твір у світовому органному репертуарі. Запозичення базових елементів музичної мови у Ф.Мендельсона.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначити різницю у засобах інтерпретації барокових та романтичних творів Німеччини.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити основні риси романтичного органу Німеччини.
2. Які старовинні музичні форми використовували в своїй творчості композитори-романтики Німеччини?
3. Прослухати сонату Мендельсона та Ройбке. Зробити порівняльну характеристику романтичної сонати у різних композиторів романтичного періоду.

Література:

1. Швейцер А. «Немецкое и французское органостроительное и органное искусство» (издат. дом «Композитор», М.2007)
2. Учебный посібник Московської державної консерваторії «Из истории мировой органной культуры» (Москва, 2007)
3. Клінда Ф. «Органна інтерпретація» (Братислава 1983р)
4. Швейцер А. «Немецкое и французское органостроительное и органное искусство» (издат. дом «Композитор», М.2007)
5. Флойгельс Г. «Э.Ф.Валькер и А.Кавайе-Колль – выдающиеся органостроители XIX века» (стаття з сб. «Органное искусство. Избранные материалы конференций «Гнесинские органные чтения», вип.1)
6. Шалтупер. «Заметки о Максе Регере» (жур. «Советская музыка», №12, Москва 1973)

ЗАВДАННЯ: підготуватися до семінару

2. Французька органна музика епохи романтизму

Історія збереження органів во Франції наприкінці XVIII сторіччя. Відкриття Паризької консерваторії. Школа Франсуа Бенуа та його учні.

Александр Боелі та його педальне фортепіано. Шарль Валентин Алькан та його виконавські смаки та переваги. Школа Ж.Н.Леменса та його учні. «Органна школа, заснованої на григоріанському хоралі» Ж.Н.Леменса – методичний посібник для органістів, який актуальний і сьогодні.

Органна музика другої половини ХІХ сторіччя. Каміль Сен-Санс, його громадська діяльність та твори для органа. Сезар Франк – композиторська спадщина. Твори С.Франка та різноманіття жанрів, до яких вони належать. Орган церкви св.Клотильди. С.Франк – відомий вчитель, його учні.

Шарль Марія Відор – видатний органіст, педагог, композитор та громадський діяч. Симфонії Відора, які вони. Школа гри на органі Відора – Дюпре. Органні праці М.Дюпре – «Органна методика», «Курс контрапункта та курс фуґи», «Школа гри на органі» та інші. Учні Марселя Дюпре – О.Мессіан, Ж.Ж.Грюнненвальд, Ж.Ален, М.К.Ален, Ж.Лангле, Ж.Гийю та інші. «Трактат по органній імпровізації» та його склад.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначити різницю у засобах інтерпретації барокових та романтичних творів в французькій музиці.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити основні риси романтичного органу Франції.
2. Які старовинні музичні форми використовували в своїй творчості композитори-романтики Франції?

Література:

1. Рогожина Н. «Сезар Франк» (изд. «Сов.Композитор», Москва, 1959)
2. Учебный посібник Московської державної консерваторії «Из истории мировой органной культуры» (Москва, 2007)
3. Клінда Ф. «Органна інтерпретація» (Братислава 1983р)
4. Швейцер А. «Немецкое и французское органостроительное и органное искусство» (издат. дом «Композитор», М.2007)
5. Флойгельс Г. «Э.Ф.Валькер и А.Кавайе-Колль – выдающиеся органостроители ХІХ века» (стаття з сб. «Органное искусство. Избранные материалы конференций «Гнесинские органные чтения», вип.1)

Література:

1. Швейцер А. «Немецкое и французское органостроительное и органное искусство» (издат. дом «Композитор», М.2007)
2. Учебный посібник Московської державної консерваторії «Из истории мировой органной культуры» (Москва, 2007)
3. Клінда Ф. «Органна інтерпретація» (Братислава 1983р)

4. Швейцер А. «Немецкое и французское органостроительное и органное искусство» (издат. дом «Композитор», М.2007)
5. Флойгельс Г. «Э.Ф.Валькер и А.Кавайе-Колль – выдающиеся органостроители XIX века» (статья з сб. «Органное искусство. Избранные материалы конференций «Гнесинские органные чтения», вип.1)
6. Рогожина Н. «Сезар Франк» (изд. «Сов.Композитор», Москва, 1959)
7. Шалтупер. «Заметки о Максе Регере» (жур. «Советская музыка», №12, Москва 1973)

ЗАВДАННЯ

Реферат на тему: Порівняльна характеристика німецької та французької органних шкіл періоду романтизму.